

● PUTIN IDZIE NA CAŁOŚĆ ● BUDAPESZT W RZYMIE? ● HISZPAŃSKI TITANIC

Istnieje
od 1965

FORUM

NASTĘPNE
21
PAŹDZIERNI
PIĄTEK
WYDANIE

N A J C I E K A W S Z E H I S T O R I E Ś W I A T A

nr 21 (7-20.10.2022) Cena 12,99 zł (w tym 8% VAT)

miliardów

CO SEKUNDĘ PRZYBYWA DWÓCH LUDZI
CZY ZIEMIA DA RADE?

nr 21 (2792) rok LVIII, numer 007 P, ISSN 0015-8402
USA: 4,6 USD, Street: Euro 2,9 euro, Wielka Brytania: 2,5 GBP

GAZEM W BAŁTYK
Co może morze

ZŁA KREW
Holmes pod lupą Sherlocka

KRÓL SZLAMU
Rumuński przekręt

ŁOWCY GWIAZD
Niebo ciemne nade mną

MIASTA PRZYSZŁOŚCI
Budujemy jeden dom

ALARM DLA SZKÓŁ
Zanim padną strzały

NA JOWISZA!
Nie poganiaj pogan

TO SIĘ WYTNIĘ
Szarlatani ze skalpelem

IAN MCEWAN
Nie wierzcie autobiografiom

ROZMOWY DO POSŁUCHANIA

Podkasty redakcji

POLITYKI

Temat tygodnia

Łukasz Lipiński

Kultura na weekend

Bartek Chaciński, Aneta Kyzioł, Mirosław Pęczak, Piotr Sarzyński,
Justyna Sobolewska, Dorota Szwarzman, Janusz Wróblewski

Polityka o historii

Agnieszka Krzemińska, dr hab. Marcin Zaremba

Podkast seryjny

Jakub Demiańczuk

To był błąd

Agata Passent

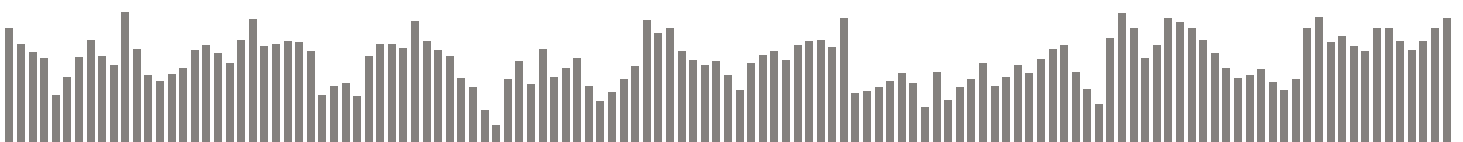
Podkasty naukowe

projektpulsar.pl

Katarzyna Czarnecka, Karol Jałochowski

Zapraszamy na polityka.pl/podkasty, projekt-pulsar.pl/podkasty,
Spotify.com, Apple Podcasts i Google Podcasts!

FORUM w numerze

NAJCIĘKAWSZE HISTORIE ŚWIATA

www.forumdwytygodnik.pl

nr 21 (2732) rok LVIII, 7-20.10.2022

Została tylko przemoc
Bijące serce Rosji

14

6 FOKUS

ECHA POLSKIE

12 Krystyna Skarbek.

Agentka wpływu
na Wypach

WYDARZENIA

14 Ukraina po aneksji.

To nie koniec wojny

18 Tuwa po dezercjach.

Armatnie mięso
się kończy

20 Rosja po mobilizacji.

Niebezpieczna
słabość Putina

O TYM MÓWI ŚWIAT

24 Bomba demograficzna.

Kogo więcej, czego mniej

Co z CO₂?
Chlup i już!

28

28 Ratunek dla klimatu.

Zatopić dwutlenek węgla

PROFILE

32 O nich się mówi:

Marjorie Taylor Greene
Neymar
książę Mikołaj
Pardis Sabeti
Joko Widodo

LUDZIE

34 Nowy rząd Włoch.

Czy Meloni to faszystka?

38 Budapeszt w Rzymie?

Roberto Saviano ostrzega

40 Liz Holmes. Manipulantka z Doliny Krzemowej

20

Front się wali
Gdzie jest armia?

12

Ostatnia misja
Dziewczyna
Fleminga

34

Teraz Duce?
Najpierw
bunga bunga!

40

Miała gadane
Ma przechlapane

Szanowni Czytelnicy!

Od bieżącego numeru cena FORUM wynosi 12,99 zł. Niestety, dotychczasowa cena 10,99 zł nie była w stanie skompensować rosnących gwałtownie kosztów wydawniczych. Podwyżka jest bezpośrednio powiązana z nienotowanym dotychczas na rynku wzrostem cen papieru. W przypadku naszego tytułu cena tego podstawowego surowca wzrosła o 45 proc. Rosnące ceny energii i materiałów wykorzystywanych przy produkcji oraz galopująca inflacja przyczyniły się z kolei do podwyżki kosztów druku o 10 proc.

Chcąc zachować dotychczasowy wysoki – co wiemy z kierowanej do nas przez Państwa korespondencji – poziom pisma, a jednocześnie utrzymać pełną niezależność ekonomiczną tytułu, nie mamy dużego pola manewru. Cenę FORUM zmieniamy najmniej, jak to możliwe. Liczymy na Państwa zrozumienie i akceptację.

Zachęcamy przy okazji do korzystania z oferty papierowej prenumeraty redakcyjnej. Do końca IV kwartału 2022 r. pozostawiamy jej cenę na dotychczasowym poziomie (9,60 zł za egzemplarz). Ofertę prenumeraty papierowej znajdują Państwo pod adresem www.sklep.polityka.pl

Jednocześnie gorąco namawiamy do subskrypcji wydania cyfrowego FORUM, z którego można korzystać pod adresem www.forumdwytygodnik.pl Niezależnie od rodzaju płatności (roczna z góry lub comiesięczna cykliczna) jedno wydanie FORUM w wersji cyfrowej to wydatek poniżej 4 zł. Cały rok czytania dwutygodnika w dostępie cyfrowym będzie wciąż kosztować mniej niż 100 zł. W ramach dostępu cyfrowego otrzymają Państwo:

- bieżące wydania FORUM w plikach .pdf, .epub
- automatyczną wysyłkę FORUM na Kindle
- dostęp do wszystkich artykułów na portalu FORUM.

Dziękujemy za zrozumienie, zachęcamy nieustannie do lektury FORUM w prenumeracie redakcyjnej lub w wersji cyfrowej. Będziemy robić wszystko, żeby nasi Czytelnicy wciąż byli zadowoleni ze swojego pisma. Obiecujemy jak zawsze dostarczać Państwu najciekawsze historie świata!

Z wyrazami szacunku,

Paweł Moskałowicz
redaktor naczelny

Skąd tu miedź? ←
Trzeba chcieć!

44

REPORTAŻ

- 44 **Szmal ze szlamu.**
Jak zarobić na odpadach
- 48 **Prawie jak epidemia.**
Nagłe zgony azjatyckich
gastarbeiterów
- 52 **Lekcja samoobrony.**
Nim szaleniec
wejdzie do szkoły...
- 55 **Łowcy gwiazd.**
Z lunetą na antypody
- 58 **Projekt The Line.**
Jedno długie miasto

FOTOSTORY

- 62 **Burkina Faso.**
Od puczu do puczu

OBYCZAJE

- 64 **Powrót starych bogów.**
Neopoganie pod nosem
papieża

← 58
Kaprys
księcia
Kreska
na pustyni

52

→ Przed masakrą
Próba generalna

55

→ Bliżej nieba
Nie tylko dla kangurów

66

→ Język ulicy
Pomaluj
mój ślad

→ Kres
życia?
To nie koniec
świata!

70

- 66 **Ememem.**
Tajemniczy artysta uliczny
- 68 **Ostre cięcie.**
Bezkarni chirurdzy plastyczni

ROZMOWA

- 70 **Ian McEwan.**
Pisanie o znikaniu

KOMPAS

- 74 **W krainie wudu.**
Leśne duchy Togo i Beninu

HISTORIA

- 78 **Jak kamień w wodę.**
Gdzie zniknął transatlantyk?

78

→ Príncipe de Asturias
Hiszpański Titanic

O tych krajach piszemy: **ARABIA SAUDYJSKA** (s. 58) **AUSTRALIA** (s. 55) **BENIN** (s. 74) **BRAZYLIA** (s. 78) **CHINY** (s. 20, 24, 44) **FRANCJA** (s. 66) **HISZPANIA** (s. 28, 78) **INDIE** (s. 24) **KATAR** (s. 48) **KOLUMBIA** (s. 68) **MADAGASKAR** (s. 24) **NEPAL** (s. 48) **NIEMCY** (s. 24, 28) **NIGERIA** (s. 24) **POLSKA** (s. 12) **ROSJA** (s. 14, 18, 20) **RUMUNIA** (s. 44) **TOGO** (s. 74) **TURCJA** (s. 20) **UKRAINA** (s. 14, 18, 20) **USA** (s. 40, 52) **WĘGRY** (s. 38) **WIELKA BRYTANIA** (s. 12, 70) **WŁOCHY** (s. 34, 38, 64)

80 MIKROFORUM

Inteligentne formy życia, łączcie się!

portal popularnonaukowy

PROJEKTPULSAR.PL

HISZPANIA

Wieżo, wieżo, udaj się!

Zawodnicy drużyny Jove starają się wznieść wieżę z ludzkich ciał, czyli castell, w mieście Tarragona położonym nad Morzem Śródziemnym. Zwyczaj praktykowany jest w całej Katalonii, a także w Walencji i na Balearach. Najsilniejsze ekipy „budują” wieże liczące nawet dziewięć albo dziesięć pięter. Aby sukces został zaliczony, ostatni zawodnik musi wejść na szczyt i podnieść rękę, a następnie bezpiecznie zejść na ziemię, po czym cała konstrukcja powinna zostać stopniowo rozmontowana.

ETIOPIA

Święto Meskel

Prawosławni w Etiopii zakończyli obchody święta Meskel, co w gyyz, liturgicznym języku Etiopskiego Kościoła Ortodoksyjnego oznacza „krzyż”. Święto upamiętnia postać św. Heleny, chrześcijanki i matki cesarza rzymskiego Konstantyna Wielkiego. Legenda głosi, że odnalazła ona relikwie Krzyża Pańskiego, a drogę do nich wskazał jej dym, dlatego święto rozpoczyna się od rozpalenia wielkich ognisk, a później przez kilka dni odbywają się uroczystości i procesje. Etiopski Kościół Ortodoksyjny ma około 36 mln wyznawców i jest jednym z najstarszych Kościołów na świecie.

UKRAINA

Za rzekę, w cień drzew

Zniszczony most na rzece Oskół, na której do niedawna opierała się rosyjska defensywa na froncie w okolicach Charkowa. Tu najeżdźcy zorganizowali linię obrony po pierwszych błyskawicznych sukcesach armii ukraińskiej. Znaleźli się jednak w okrążeniu w mieście Łyman i musieli wycofać zdziętkowane i wyczerpane walką oddziały jeszcze dalej na wschód. To nie koniec złych wiadomości dla Kremla. Ukraińcy zaatakowali na kilku innych odcinkach, zmuszając Rosjan do ucieczki z umocnionych pozycji na ważnym strategicznym odcinku frontu chersońskiego.